

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Iveta Kantorová

Název práce: Rodina a její vliv na volný čas dítěte

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Holeček

Oponent práce: Mgr. Leona Stašová, Ph.D.

Téma práce: Autorka si vybrala jako téma své práce pedagogicky stále významné téma, jakým je působení rodiny na trávení volného času dětí. Přestože jde o téma opakované, neztrácí na svém významu a na své neustálé inspirativnosti. Hlavním cílem práce je dle autorky „zjistit vliv rodiny na trávení volného času dětí mladšího školního věku“ (str. 8). Je však poněkud škoda, že autorka čtenáři nepředstavuje dosavadní stav bádání ve vybrané oblasti, tj. nevymezuje aktuální odbornou literaturu a výzkumná šetření ke zvolenému tématu a nevyjasňuje tak přínos diplomové práce v tomto badatelském prostoru.

Zaměření práce a její struktura:

Práce je zaměřena teoreticko-empiricky; v teoretické části se v hlavních kapitolách věnuje problematice rodiny s dětmi mladšího školního věku, volnému času dětí mladšího školního věku a charakteristice dětí mladšího školního věku ve vybraných perspektivách. Čtvrtá kapitola je kapitolou představující vlastní empirické šetření autorky. Sled kapitol je logický a přehledný. Poněkud postrádám část, která by se věnovala přímo vztahu rodiny k trávení volného času dětí, rodinnému trávení volného času a působení rodičů na volnočasové aktivity dětí. V kapitolách o volném čase se prolínají informace týkající se doporučení pro výchovu obecně, pro vztahy mezi vychovateli a vychovávanými, obecné informace ohledně působení rodiny na dítě, apod. Tato propojení však působí někdy zmatečně a nesouladně (např. v kap. 3.2, 3.3).

Empirické šetření: Cílem průzkumného šetření bylo zjistit vliv rodiny na trávení volného času dětí mladšího školního věku (str. 35). Stanovení dílčích cílů je logické, i když třetí cíl z konceptu zaměřeného na vliv rodiny poněkud vybočuje. Ocenit lze také stanovení ústřední hypotézy a dílčích hypotéz a zdůvodnění. Otázkou však je, jak dobře se vztahují dílčí hypotézy k ústřední hypotéze (ne vždy to lze takto vnímat).

Ocenit lze tvorbu dotazníku vlastní konstrukce, je však též třeba upozornit na jeho určitá metodologická rizika. Patří k nim např. omezené použití různých typů otázek nebo limity použité škály u položek dotazníku č. 6, 7, 16. Zde je využito variant *ano; spíše ano; spíše ne; ne; nevím, nepřemýšlím o tom*. Rozdíl mezi odpovědí *ano* a *spíše ano* je zde nezřetelný a není zřejmé, jak jej respondenti chápou. Standardně se používá varianty *určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne*. K opatrnosti bych vybízela i u používání škály – *velmi často, často, občas, málokdy, nikdy*. I zde je obtížné odhadovat, co si pod těmito pojmy respondenti představují konkrétně. Pokud respondent navštívuje více kroužků (viz položka č. 11), pak otázka č. 12 může mít různé varianty odpovědí. Zde se však očekává pouze jedna odpověď. U některých položek (č. 3, 12) postrádám variantu – „já společně s rodiči“.

Omezenější je také použitý výzkumný vzorek (86 respondentů). Proč autorka vybrala k šetření pouze jednu školu? Nebylo možné realizovat šetření na více školách?

Výsledky zjištění jsou zajímavé, například skutečnost, že i děti v mladším školním věku ve značné míře vstupují do rozhodování o trávení volného času. Pozor je však třeba dát na interpretační detaily, dané formulací otázek. Například hypotéza H2 předpokládající vztah věku dítěte a zájem o trávení volného času je totiž testována na otázce, která ale zní: „Raději bys byl doma s rodiči než chodil do kroužku nebo ven s kamarády?“ Takto položená otázka totiž nesměřuje jen k tomu, zda s *rodiči a nebo s někým jiným*, ale hlavně k dichotomii – *doma x mimo domov*. Odpovědi dětí tedy mohou spíše naznačovat, že děti nechtějí zůstat trávit volný čas doma. Kdyby ale byla nabídnuta varianta trávení volného času s rodiči mimo domov (např. společné sportovní či jiné aktivity), možná by získané odpovědi mohly být jiné.

Ocenit lze rozhodně vlastní výpočet testu dobré shody chí-kvadrát u tří hypotéz, jímž autorka testuje vztah mezi proměnnými. Pozornost by v textu však bylo třeba věnovat formulaci statistických hypotéz. Některé hypotézy označované jako nulové či alternativní určené k testování zůstávají v rovině věcných hypotéz (např. H4 - str. 55). Pozor je třeba dát též na pravidla pro použití chí-kvadrátu. Ten lze použít pouze tehdy, pokud v kontingenční tabulce maximálně 20% očekávaných četností je menších než 5. S ohledem na to má použití testu u H4 svoje limity.

Čtenář se též může zastavit u třetí hypotézy. Skutečně chápete tancování, aerobik a mažoretky jako nesportovní aktivity? Jde o aktivity výrazně dívčí a tak vztah mezi pohlavím a sportovními volnočasovými aktivitami (jiného druhu), se zdá být potvrzen (str. 54). Je tomu ale skutečně tak?

Využitelnost pro praxi je v kontextu studovaného oboru inspirativní, téma je dobře pedagogicky uchopitelné.

Rozsah práce odpovídá minimálním požadavkům na diplomové práce, text má 52 strany.

Práce s odbornými zdroji:

Citované prameny jsou aktuální. Jejich rozsah však v kontextu zvoleného tématu považuji za poměrně omezený. Jedná se o 35 tuzemských titulů, ze zahraniční literatury není uváděn zdroj žádný. Poněkud postrádám odkazy na práce/výzkumy k tématice volného času a jeho trávení dětmi v kontextu rodiny. Autorka se snaží o důsledné odkazování na použité prameny, avšak varianta uvádění zdroje za každým odstavcem trochu znesnadňuje orientaci čtenáře v tom, co je vlastní text autorky a co jsou parafráze. Je věta *Rodina je ideální krabičkou poslední záchrany, když přijdou nelehké časy* na str. 10 citací či parafrází?

Jazyková, formální a stylistická úroveň práce:

Práce je psána srozumitelným jazykem. Místo se objevují drobné chyby či překlepy (např. str. 18, 19, 24, 27, 29, aj.). Stylisticky se text vyznačuje určitým přeskokováním mezi myšlenkami. Možná to je způsobeno právě způsobem práce s odbornými zdroji.

Celkové zhodnocení diplomové práce:

Autorka prokázala schopnost pracovat s odbornými zdroji a literaturou, podařilo se jí připravit, realizovat a vyhodnotit vlastní výzkumné šetření a poznatky z něj vtělit do svého textu. Práce má některé nedostatky, které byly popsány výše. Pro účely diplomové práce by výzkumné šetření mělo/mohlo být důkladnější a rozsáhlejší, s větším citem pro detail a různé roviny interpretace. Zjistit „vliv rodiny na trávení volného času dětí mladšího školního věku“ se tak v tomto textu podařilo pouze částečně. Celkově však jde o zajímavé téma a přes uvedené výhrady lze práci doporučit k obhajobě.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

- Z čeho vychází Vaše tvrzení na str. 29 – „Děti rády už od přírody napodobují své idoly. Většinou herce a zpěváky.“?
- V jakém smyslu je „nejideálnějším vztahem učitel – žák, kdy pedagog uplatňuje vůči dětem autoritu založenou na imponujících vlastnostech...“ Máte na mysli obecně vztah vychovatel – vychovávaný nebo specificky učitel – žák?
- Co je konkrétně myšleno větou: „Zájem rodiny o volný čas dětí podporují celoevropské instituce v Úmluvě o právech dítěte.“ (str. 32)?
- Domníváte se skutečně, že skutečnost, že si děti mohou samy zvolit svou volnočasovou činnost, znamená, že na to nemají vliv rodiče/rodina?

Datum: 2. 1. 2020